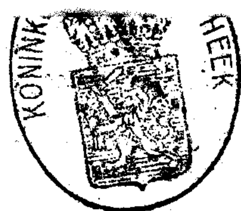
N°. 2035.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 2 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 31 December.

Het jaar 1853, dat binnen weinige uren zal zijn vergaderd bij de eeuwen die geweest zijn, heeft bij veel zegen, niet nagelaten zware beproevingen aan te brengen.

Als wij terugzien op de gebeurtenissen van dit jaar, dan vinden wij dat een enkel feit, maar een gewigtig, de binnenlandsche geschiedenis van ons land heeft beheerscht. Het is het gezegend herstel van de bisschoppelijke kerkregeling voor de Katholieken van Nederland. Dat herstel, vurig verlangd, en door vele gebeden van God afgevraagd, heeft eindelijk in den loop van dit jaar mogen plaats hebben, onder de gelukkige regering van Z. M. onzen geëerden Koning Willem III, die niet geaarzeld heeft zijne toestemming daartoe te verleenen, opdat ook voor de Katholieken de grondwettige godsdienstvrijheid eene waarheid zoude zijn. Zijne Majesteit ontvange voor die koninklijke daad van regt en billijkheid nogmaals den opregten dank der Katholieken, die nooit zullen vergeten wat zij uit dien hoofde aan den Koning verschuldigd zijn.

Wij behoeven 't aan onze lezers niet in herinnering te brengen, welke vreugde onze harten vervulde toen Zijne Heiligheid Pius IX, die de belangen zijner katholieke kinderen in Nederland met vaderlijke bezorgdheid nagaat en behartigt, bij apostoliesche brève het herstel der bisschoppelijke kerkregeling aan zijne zonen aankondigde. Een gevoel van dankbaarheid voor den Heiligen Vader vloeide in ons over; maar wij hebben, om aan andersgezinde landgenooten niet tot aanstoot te zijn, daarvan door geen uitwendig vertoon blijk gegeven, en ons liever aan de voeten van de altaren geschaard, om God te loven, die onze deze weldaad heeft voorbereid, en om Zijne zegeningen af te smeeken niet slechts over de ingevoerde kerkregeling, of alleen over den nieuw benoemden Aartsbisschop en zijne suffraganen, die allen in de vereering der Katholieken hoog stonden aangeteekend, maar evenecns over Z. H. Pius IX, den bewerker van dat heugelijk herstel, en tevens ook over Z. M. den Koning met zijn koninklijk huis, die voor zooveel noodig zijne medewerking tot zoo groot en belangrijk een werk aan zijne katholieke onderdanen niet heeft onthouden.

Maar, door een ongelukkig misverstand, dat jammerlijk begunstigd werd door de politieke zoo wel als godsdienstige partijschappen, die Nederland verdeelen, werd de bisschoppelijke kerkregeling, die de Katholieken tot vreugde stemde, door menigen protestantschen landgenoot opgenomen, als eene vijandige daad tegen de godsdienstige vrijheid in Nederland, die men zonder eenigen schijn van grond bedreigd noemde, als waren onze geliefde bisschoppen beulen, die de steden en dorpen van het land zouden rondtrekken, om al wat protestant was, door middel van martelvuren en pijnbanken tot de Katholieke Kerk te brengen. Wij willen niet ophalen, welke middelen zijn gebezigd, om om onze goedaardige en vredelievende bevolking in onrustige en min of meer dreigende beweging te brengen. Dat ligt nog versch in het geheugen van vriend en vijand. En niet weinigen der hevigste drijvers herdenken thans die dagen niet dan met een zeker gevoel van schaamte, waarin zelfs blijkens haar Nommer van heden, de ***Fakkel*** deelt, van wie dat niemand zou verwacht hebben. Wij kunnen evenwel niet nalaten onze hartelijkste dankbetuiging te doen aan diegenen onder de Protestanten, en zij waren velen, die gedurende die dagen van twist en tweedragt, niet alleen zich niet hebben aangesloten aan de beweging; maar zelfs aan hunne katholieke landgenooten veelvuldige blijken van deelneming hebben gegeven. Maar vooral ook danken wij onze katholieke ingezetenen, die door Gods geest geleid, door voorbeeldig geduld en lijdzaamheid hebben getoond, dat zij ware Christenen zijn, die voor den naam van Christus beleediging en miskenning in liefde weten te verdragen, en daardoor zeker hebben verhinderd dat het vuur van den burgerhaat, kwistig in den lande uitgestrooid, niet is ontvlamd, noch tot stoornis van de openbare rust, en van den dierbaren vrede heeft gestrekt. Een rezultaat, waartoe vele Protestanten, en daaronder ook, bij loffelijke uitzondering, eenige achtingswaardige predikanten, al is het dat hunne stemmen onder het geloei van den storm *schenen* verloren te gaan, en hun veeleer miskenning dan medewerking scheen ten deel te vallen, het hunne krachtig hebben bijgedragen.

Intusschen zijn de opgejaagde volks-vooroordeelen op den politieken toestand van het gansche jaar van invloed geweest. Zij bragten eene omverwerping van het ministerie te weeg, dat door een krachtig en goed berekend beleid aan de materiële welvaart van het land en aan den geldelijken toestand onzer schatkist hoog gewaardeerde verderingen had doen maken. Met een nieuw ministerie kwam door de ontbinding der Tweede Kamer, onder den druk der omstandigheden, eene nieuwe meerderheid in dat deel der volksvertegenwoordiging tot stand, welke nieuwe meerderheid zich bijzonder heeft doen kennen bij twee gewigtige omstandigheden.

Het parlementair werk van 1853 was bijzonder arm. Wij maken daarvan een verwijt noch aan het ministerie noch aan de nieuwe meerderheid. De toestand was te bewogen dan dat iets degelijks kon worden ondernomen. Evenwel, er deed zich tweederlei gewigtige gelegenheid voor, waarbij de nieuwe Kamer zich kon doen kennen. Er kwam eene voordragt tot voldoening van de protestantsche vooroordeelen, en er verscheen een voorstel tot opheffing van den akcijns op het vleesch en het tonnegeld.

Wij zullen niet treden in eenige ontwikkelingen van 't geen bij die beraadslagingen over deze twee voordragten van wet is voorgevallen. Wij willen ons slechts eene enkele aanmerking veroorlooven, die als van zelf uit de gevoerde debatten voortvloeit. Zij is deze: dat wij wederom met eene Tweede Kamer zijn bedeeld, gelijk wij die hadden vóór 1848, dat is eene Kamer, die volgaarne aanneemt en verwerpt, gelijk de regering zulks verlangt, eene Kamer met een woord, zoo als die blijkens de manifesten der bewegingspunten verlangd werd, die zich *handelbaar* voor het gouvernement zou betoonen. Zij heeft zich dan ook zeer handelbaar gedragen. De verdrukkingswet werd aangenomen door magt van stemmen bij gebrek aan goede gronden; gelijk de negen-wet werd afgestemd wederom bij magt van stemmen bij gemis aan geldige bezwaren. Wij weten niet dat de Tweede Kamer, buiten dat tweederlei betoon van handelbaarheid, iets bijzonders verrigt heeft.

Wat nu den toestand van Nederland buiten het parlement betreft, wij hebben bij het eindigen van het jaar tweederlei opmerking.

De beweging, die het begin van het jaar kenmerkte, is, onder Gods zegen, merkelijk verminderd en neemt nog elken dag af. Mogen de laatste sporen van twist en tweedragt in de burgerlijke zamenleving gedurende het jaar dat wij morgen aanvangen, geheel verdwijnen. Een wensch, dien wij vormen in het belang van het dierbare vaderland, dat in den onzekeren toestand, waarin Europa verkeert, al de krachten, en die vereenigd, behoeft van alle zijne zonen, onder welke godsdienstige banier zij zich ook mogen scharen. Zoo Nederland door gevaren bedreigd wordt, de verderfelijkste dier gevaren is twist en tweedragt van binnen.

De andere opmerking is dat Nederland met gansch Europa wordt geteisterd door duren tijd bij een harden winter. Die toestand is bitter voor zoovele landgenooten, die moeijelijk in al de behoeften van hun huisgezin kunnen voorzien. Maar wij vertrouwen op de prijzenswaardige liefdadigheid der meer gegoeden. Onze volksaard is mild jegens behoeftigen. De Nederlander geeft gaarne, geeft blijde, geeft veel. O hij opene met milde hand zijne gaven vooral gedurende deze nijpende dagen! Gods zegen zal er voor zijn; want de aalmoes verarmt niet; zij verrijkt voor dit en het ander leven.

Het jaar 1853 heeft zich alzoo bij veel zegen gekenmerkt, voor Nederland althans, door zware beproeving. Want behalve de mislukking van een deel der veldgewassen, werden wij bezocht door den geesel der cholera, die nogtans door Gods goedheid spoedig is geweken, en niet die verwoestingen heeft aangerigt, die zijne eerste en latere verschijningen veroorzaakten.

Moge het jaar 1854 ons van zwaardere beproevingen bevrijd houden!

Geve God gezondheid aan het volk; schenke Hij wasdom aan de veldvruchten; begunstige Hij eensgezindheid en liefde onder de zonen des vaderlands, die op denzelfden grond hunne wieg hadden en in dien zelfden grond hun graf zullen bezitten; verleene hij rust en vrede tusschen de vorsten en volken van Europa; Hij vermeerdere te dien einde den grondslag van alle orde, het geloof, dat zich in de werken der liefde openbaart; Hij bewerke in de volken door het geloof, de hoop en de liefde, ondergeschiktheid aan en eerbied voor de gestelde magten; Hij neige de harten der koningen en gouvernementen tot eerbiediging der wetten Gods; hij stemme ze tot vrede onderling om hunne volken in den weg des Heeren te kunnen leiden, als dienaren van Hem, die hun magt, eer en grootheid gaf tot verheerlijking van zijn heiligen naam.

Hij zegene vooral Nederland! zijn Koning, zijn koninklijk Huis en zijne regering!

Zegene Hij ook Z. H. Pius IX, onze Bisschoppen en onze katholieke broeders.

Eindelijk zegene Hij onze protestantsche en Israëlitische landgenooten, opdat allen, in de waarheid mogen erkennen, loven en dienen Hem, die van der eeuwigheid God is, en in der tijd mensch geworden, Jezus Christus, den Verlosser en den Middelaar, die door den kruisdood, de hoeksteen geworden is, van den tempel Gods, namelijk zijne Kerk, en de grondslag tevens van de maatschappij waar buiten geene orde, geene beschaving, geen vooruitgang gevonden wordt.

De kerkvervolging in Baden, in verband met wat daaraan ook elders is vooraf gegaan, levert, behalve de reeds aangewezene, ook nog een ander punt van beschouwing op, dat wij thans onder de aandacht van onze lezers willen brengen.

Wij willen namelijk wijzen op het treffend onderscheid tusschen de houding der Kerk en die der protestantsche gezindheden, wanneer de regeringen, de grenzen van hare bevoegdheid overschrijdende, inbreuk willen maken op het geestelijk gebied. Nergens welligt komt, in onze dagen, dat onderscheid treffender uit dan in Duitschland. Heeft het niet, nu weinige jaren geleden, het ergerlijke schouwspel opgeleverd van het deemoedigst zwichten der protestantsche gezindheden voor elken eisch der regeringen, al hield die eisch ook niets minder in dan de oplossing van de betrokkene kerkgenootschappen in eene door de politiek uitgedachte staatsinstelling? En tot tweemalen toe heeft hetzelfde Duitschland evenzoo, binnen korten tijd, aan die het waagden de Kerk aan te randen in haar goddelijk en onvervreemdbaar regt, de ondervinding gegeven, dat, zoo de regeringen met de protestantsche gezindheden naar welgevallen konnen omspringen, zij de Kerk wel kunnen vervolgen; zij wat meest uitblinkt door godsvrucht en geleerdheid en eerwaardigheid van karakter, als de nooitvolprezen Droste zu Vischering, wel naar de gevangenis kunnen sleuren; zij een anderen geloofsheld, als Mgr. von Vicari, wel de beschimping aandoen van hem onder het gestadig toezigt te plaatsen van een politieagent; zij wel, als thans in Baden, de priesters bij honderden kunnen inkerkeren en met geldstraffen boeten, omdat zij, in het geestelijke, aan hunnen Opperherder getrouw zijn; zij wel de katholieke bevolkingen kunnen grieven en bemoeijelijken in haren eerbied voor en trouw aan de tijdelijke magt — maar dat zij daarom echter nog niets vermogen tegen de Kerk en zelfs eindigen moeten met te zwichten voor haar regt.

Het is niet noodig voor onze lezers de feiten in herinnering te brengen, waarop wij doelen, van de zwakke houding gewagende, door de protestantsche gezindheden aangenomen, toen de Koning van Pruissen wilde en bepaald had, dat zij alle zouden opgaan in een nieuw kerkgenootschap van zijne eigene vinding. Naauwelijks werd er van den kant dier gezindheden eene enkele stem vernomen, om den wensch, den bescheiden wensch uit te spreken, dat zij, welken het gold, ten minste mogten gehoord worden in eene zaak, die hare geheele vernietiging op den bestaanden voet en hare hervorming na de inzigten der staatsmagt betrof. 't Was genoeg, dat Koning hare eigenaardige leerstellingen voor uitgewisch en alle dogmatiesch verschil voor vervallen verklaard. 't was genoeg, dat hij, in de plaats van het door hem eigenmagtig opgehevene en vernietigde, eene geheel nieuwe, door hem ontworpene kerk-[illegible]

der zoogenaamde Evangelische kerk; 't was genoeg, dat aan alle Evangelische predikanten het genot gewaarborgd bleef van wat hun tot dusverre uit de staatskas geworden was, om alle protestantsche gezindheden, met uitzondering van zeer enkele personen, te doen berusten in het dekreet, op den wenk des Konings uitgevaardigd. De Koning wilde het: tegenover den wil des Konings hadden de protestantsche gezindheden geene eigene regten te laten gelden. Stilzwijgend beleden zij, zich van hare zwakheid en van haar onvermogen bewust te zijn.

Maar dat dezelfde Koning, die zóó mogt handelen met de protestantsche gezindheden, eische, dat de onsterfelijke Clemenz August ontrouw worde, ook maar in één opzigt, aan zijnen herderlijken pligt, en dat hij, ook maar in één opzigt, het regt der Kerk loslate tegenover het koninklijk verlangen; — maar dat eene door protestantsche faktiegeest verblinde regering als die van Baden het durven wagen heiligschennende handen te slaan aan het regt der Kerk, ter vernietiging van dat regt en opdat het door een ander regt van hare uitvinding moge vervangen worden, — en straks verheffen zij, die zich bewust zijn dat zij door den H. Geest tot Bisschoppen zijn aangesteld *»ad pascendam Ecclesiam Dei,"* ter besturing van de Kerk van God, hunne stem, en het apostolisch woord: *»Non possumus,"* waartegen geen geweld iets vermag, weerklinkt op nieuw door de lucht. En wél wreken zich dan zij, tot welken dat woord gerigt wordt, door maatregelen van vervolging, door inkerkering, door beboeting en wij weten niet door wat al meer, waardoor intusschen hunne slagtoffers aan God en aan de menschen nog dierbaarder worden. Spoedig echter, schoon niet altijd nog bij tijds genoeg ter voorkoming van groote rampen, ondervinden zij dan, hoe dwaas zij handelen met het regt der Kerk te bestrijden; en, willens of onwillens, worden zij gedwongen het vollediger te erkennen en het dieper te eerbiedigen, dan ooit door hen geschied zou zijn, zoo zij niet tegen de stichtinge Gods, zijne Kerk en haar regt, in openbaar verzet waren getreden. Heeft men wel van noode om in te zien, wáár de belofte van Christus is, van tot het einde der eeuwen met de zijnen te zullen zijn?

t

De *Christen-Pelgrim*, een uitmuntend weekblad da te Spiers uitkomt, geeft in zijn Nommer van den 17 dezer maand een artikel dat belangrijke bijzonderheden omtrent de voorgangers van den Aartsbisschop van Freiburg behelst en aldus luidt:

»'t Is bekend dat het Badensche gouvernement, in zijn dekreet van 7 November, een treffende lofspraak heeft gehouden op het *grootste gedeelte van de katholieke geestelijkheid des lands*, zich verwaardigende aan de leden dier meerderheid zijne bescherming te beloven tegen de kerkelijke straffen, waardoor zij zouden kunnen getroffen worden. En thans is die meerderheid der geestelijkheid, zoo niet tot gevangenisstraf althans tot geldelijke boete veroordeeld, wat overigens ook lofwaardig is.

»Het Badensche bewind meende op zekere priesters te kunnen rekenen, die sedert jaren door hun gedrag dat bewind daartoe het regt hadden gegeven; maar het heeft de zaken zoo ver gedreven dat hun geweten ontwaakt is, en dat ontwaken van het geweten der Kerkdienaren, heeft alle berekeningen doen falen. Het meende eveneens te kunnen rekenen, niet op de medepligtigheid der katholieke bevolking, maar op hare onverschilligheid. Het meende, dat die bevolking genoegzaam geprotestantizeerd was, om eindelijk de proefneming te wagen der reeds zoo lang beraamde *fusie*; maar thans moet het zien, hoe verregaand het zich bedrogen heeft. Het volk wil niet, dat men het van zijne priesters beroove, en het zegt stoutmoedig: Men doe wat men wil, ons protestant maken zal men niet!

»Wat heeft men al niet sedert vijftig jaar gedaan, om het groothertogdom Baden te protestantizeeren, Van 1803 tot 1827 liet men een millioen Katholieken zonder Bisschop. In 1827 werd een Aartsbisschop benoemd; maar de geestelijkheid was gedurende vier en twintig jaar verkeerd geleid; de geest der scholen had, wat de godsdienstige beginselen betreft, zulk eene rigting verkregen, dat die eerste Aartsbisschop van Freiburg, Bernard Boll, schier magteloos was. Bijna geen stem in de geestelijkheid vindende en van een anderen kant steeds gedwongen door het gouvernement, dat tot elken prijs eene nationale of Duitsche Kerk wilde stichten; die prelaat verklaarde in een schrijven aan den H. Vader dat hij niet langer den last van het Episkopaat kon torschen.

»Bij den dood van Mgr. Boll, was Mgr. von Vicari bereids Coadjutor van het Aartsbisdom. Men zou mitsdien dadelijk een plaatsvervanger kunnen gehad hebben, maar de Coadjutor behaagde niet aan het gouvernement. Het wilde een Aartsbisschop die *persona grata* was, en vond dezen in den persoon van den pastoor Ignatius Demeter van Sasbach, op vijf mijlen afstands van Baden.

»Die tweede Aartsbisschop, de man naar het hart van het gouvernement, deed al wat hij kon om het te voldoen. Hij onderwiep zich en bleef zich onderwerpen; maar eindelijk werden de eischen zoodanig, dat hij zich niet meer kon onderwerpen; want in geen geval wilde hij zich in den poel der scheuring en der afscheiding storten. Hoe vele klagten heeft hij niet doen hooren, hoe veel berouw niet getoond? Weinigen tijd voor zijn dood zeide hij: »Hadde ik, alvorens Aartsbisschop te zijn, de zaken beschouwd gelijk ik ze thans beschouw, het gebeurde zou niet gebeurd zijn."

»Na die twee Aartsbisschoppen — beide door het Badensche gouvernement gekozen en beide nogtans de antikatholieke strekking van het bewind aanwijzende — kwam de man, wien de gansche wereld in dit oogenblik bewondert, de man bestemd om uit de diepte zijns harten, dat sedert tachtig jaren voor de Heilige Katholieke Kerk klopt, eene stem tot aan de uiterste grenzen der aarde te doen weergalmen: *Non possumus!* Wij kunnen niet!

»En zie! hij wordt als oproermaker rustverstoorder behandeld!.... Ja, hij staat op tegen eene onregtvaardige verdrukking der gewetens; hij verwart de zoo behendig beraamde plannen ter afscheiding der Badensche Katholieken van den Heiligen-Stoel; hij verzet zich met heldhaftigen moed tegen een der Kerk vijandig ministerie; en, vraagt men hem: Waartoe dat verzet? dan antwoordt hij: *»Ik zou geen katholiek Bisschop zijn indien ik anders handelde.""*

Dr. Lutkemuller, vroeger een ijverig protestant, doch thans teruggekeerd in den schoot der ware Kerk, heeft een geschrift in 't licht gegeven, waarin hij zijn overgang verhaald. Merkwaardig is in dit geschrift de plaats waar hij den Roomsch-Katholieken Catechismus stelt tegenover den zoogenoemden catechismus van Luther en met den vinger aantoont, op wat wijze het nieuwe godsdienst-systeem door den hervormer is gedacht en bij elkander gevoegd. Men zal er uit zien dat Luther zijn systeem heeft opgezet en uitgedrukt met het doel om geliefkoosde zonden te kunnen verantwoorden en te kunnen behouden, door ze een vast middenpunt te geven en te gelijk te omringen van een stevigen vestingmuur.

»In zijn jeugd ging Luther, den degen op zijde gegord, naar de universiteit, *met* zijn vriend Alexis, en keerde *zonder* hem terug. Hij wierp zich terstond in een klooster en scheen er eerst verscheurd door wroeging en wanhopende aan de goddelijke genade. Maar weldra kwam er in dat woest en hoogmoedig hart eene geheel tegenovergestelde werking. Zijn trots predikte hem dat *de wil de slaaf is der zonde.* Van toen af was het bevruchtend element der nieuwe ketterij, het fatalismus, gevonden. Luther begon het onderrigt des Bijbels, waar het in tegenspraak was met zijn systeem, op zijde te schuiven, en vervolgens zette de vader der leugen hem aan om den Bijbel te plooijen naar zijne Manicheïsche-Gnostieke begrippen. Hij rangschikte de H. Boeken naar zijne luimen en begeerten; hij plaatste het Evangelie van St. Jan en de brieven van de HH. Petrus en Paulus hooger dan de drie eerste Evangeliën. De godsdienst, die hij uit den Bijbel haalde, was deze: de zonde is aan den mensch zoo natuurlijk als het instinkt aan de dieren. De Kerk geeft de genade zonder eenige medewerking van onzen kant. Het geloof alleen regtvaardigt. Hij die gelooft in Jezus Christus kan, welke zonden hij pleegt en hoe menigmaal ook, nooit veroordeeld worden of verloren gaan. Desgelijks kunnen geen menschelijke werken, hoe goed en menigvuldig zij ook zijn mogen, den mensch regtvaardigen; want alles wat uit ons komt beschuldigt en veroordeelt ons. Alleen het werk van Jezus Christus regtvaardigt ons.... Het is genoeg, dat wij door den rijkdom van Gods genade het Lam erkend hebben, dat de zonden der wereld draagt. Geen zonde scheidt ons van Hem, zelfs al gaven wij ons duizendmaal op een dag aan de gruwelijkste zonden over. Er is geen andere zonde in de wereld dan het ongeloof.

Spoedig gaf Luther te kennen, dat hij door ongeloof niets anders verstond dan gebrek aan geloof in zijne Bijbelverklaring. Hij verdoemde ieder die niet blindelings zijne onfeilbaarheid aannam, ofschoon zijn geweten hem wel gezegd zal hebben, dat hij het Nieuwe Testament op de schandelijkste wijze verdraaid, verminkt en bedorven had. Zoo schrapte hij uit den Bijbel het woord *Kerk* weg en zette er *gemeente* voor in de plaats. Op dezelfde wijze ging hij te werk met het woord *overlevering (parodosis.)*

»Doch in spijt der vloekspraken van den vader der hervorming, geven de kinderen niet veel om hetgeen hij geleerd heeft. Even voor zijn dood zeide Luther: er zijn zoo veel gevoelens onder u als er geleerde koppen zijn. Hij zag goed. De verwarring is steeds toegenomen. Er is geen enkel leerstuk waarover de Protestanten niet verschillend denken en elkander verketteren. Hun grondbeginsel de regtvaardiging zonder de werken, waaromtrent zij nog voorgeven eenstemmig te zijn, wordt echter op duizenderlei wijzen voorgesteld. En misschien strekt zulks ze nog tot eer, gevoelende tot welke gevolgen die leerstelling moet leiden. Diefstal, ontucht en moord zijn de eenige praktische uitkomsten van het protestantismus, indien het zich konsequent, ingevolge zijn grondbeginsel ontwikkelt. Men behoeft slechts het oog te slaan op de socialisten en communisten, die in regte lijn afstammen van de hervorming en wier theorien niets anders inhouden, dan de volledige toepassing van het zuivere protestantismus."

Men schrijft ons uit Roozendaal:

»In een tijd van duurte en gebrek verdient iedere poging tot leeniging der behoefte en verbetering van den zedelijken toestand der noodlijdenden, eene loffelijke vermelding.

»Sinds eenige jaren heeft zich de bedelarij in deze gemeente aanzienlijk vermeerderd, zoodat zij in dit barre jaargetijde, tot eene plaag voor de ingezetenen en buitenlieden dreigt te worden. Om aan dezen toestand een einde te maken, deed de geachte heer Burgemeester een beroep op de gemeentenaren, en, het moge als een bewijs verstrekken, hoezeer zijne goede bedoelingen gewaardeerd worden, dat *dertig* aanzienlijke ingezetenen zich aanboden, om eene vrijwillige inschrijving tot wering der bedelarij, niet alleen met hunne bijdragen, maar tevens met hunne medewerking te ondersteunen.

»Hunne pogingen bleven dan ook niet vruchteloos, want in weinige dagen werd er door de gemeentenaren, voor cirka *zes duizend* gulden ingeschreven.

»Dat het ijvervolle plaatselijk bestuur en de kommissie van onderstand, door gepaste maatregelen een einde mogen maken aan de bedelarij en tevens, zooveel in hen is, de behoefte der noodlijdenden mogen leenigen, is voorzeker de wensch van ieder ingezeten."

De *Prov. Dr. Ct.*, berigt: »Wij kunnen van eene wel onderrigte zijde onze lezers de zekere tijding mededeelen, dat thans na de verwerping van het bekende voorstel der negen leden bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen eene kon. boodschap ten geleide van een wetsontwerp, houdende toekenning van een rijksubsidie van eene tonne gouds ten behoeve van het ontworpen scheepvaart-kanaal van Assen op Groningen. Daar echter de Tweede Kamer juist of reeds was uiteengegaan, heeft geene mededeeling van den kon. boodschap kunnen plaats hebben, doch heeft men thans de zekerheid verkregen, dat dit belangrijk onderwerp dadelijk *na* de hervatting der werkzaamheden van de Kamer in behandeling zal komen en de zoo gewenschte zaak, naar wij hopen, haar beslag erlangen."

Men verneemt dat door den min. v. Buitenl. Zaken tot konrektor van het Gymnasium te Brielle, benoemd is de heer Dr. E. Mehler.

De alhier ter stede gehouden winter-kollekte voor de algemeene armen heeft opgebragt de som van *f* 30,596,85. Bij het Huiszittenhuis is voor het zelfde doel eene som van *f* 2100 ingekomen.

Aanstaanden Maandag zal door Z. M. den Koning een groot bal in gala gegeven worden.

Men verneemt, dat de baron d'Arnau, minister van Spanje bij het Nederl. Hof, en vroeger als zoodanig te Brussel gevolmagtigd, met eene hooge waardigheid in zijn vaderland is bekleed, en dat hij diensvolgens te 's Hage zal worden vervangen door den heer Bourman.

De Grondwet meldt uit 's Hage 30 Dec.

»Gisteren is het koninklijk Museum van Zeldzaamheden alhier door een viertal personen bezocht, die op schaatsen van drie uren boven Leeuwarden waren gekomen, en die op hunne reis herwaarts geene moeijelijkheden hadden ondervonden. Zij waren voornemens ook de reis derwaarts weder te ondernemen."

Door de reddingskotter van de Zuidhollandsche reddingsmaatschappij zijn eergisteren te Scheveningen aangebragt de stuurman en vijf matrozen van het op 22 dezer op de kust van Schouwen verbrijzelde Nederlandsche Kofschip *Annetta Fossina.*

De *A. C.* meldt, dat Jhr. Heldewier en baron van Ittersum, onlangs tot attachés van legatie benoemd, bij de Nederlandsche gezantschappen te Londen en te Frankfort zijn geplaatst; en dat tot Kamerheer bij H. M. de Koningin zou zijn benoemd Jhr. Mr. W. Boreel, referendaris bij den Raad van State.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Dec. De *Moniteur* deelt mede dat de Divan geheel eenstemmig denkt met de gezanten der groote mogendheden aangaande de voorwaarde, den vrede betreffende, zoodat er gegronde hoop bestaat dat er van de zijde der Porte zal medegewerkt worden tot eene eervolle herstelling van den vrede.

— De *Constitutionnel* meldt dat de Divan den 15 eene zitting heeft gehouden, en na zeer warme beraadslagingen tot het besluit zou zijn bekomen om een afgevaardigde naar het beraamde kongres te zenden, zonder te vorderen dat vooraf de vorstendommen zouden ontruimd worden. Te dien aanzien stelde men op de waarborgen door de mogendheden gegeven, zijn vertrouwen. De Porte dringt er echter op aan, wat in strijd is met de Weener Nota, dat de oude traktaten als vernietigd beschouwd zullen worden, en dat men de onderhandelingen op geheel nieuwe grondslagen zal aanvangen.

ENGELAND.

LONDEN, 30 December. De *Times* gevoelt zich zeer genoegelijk gestemd, niet omdat Lord Palmerston weder in het kabinet is getreden, maar omdat Z. M. de Koning van Pruissen, het hoofd der Duitsche evangelische kerk, de verwonderlijke goedheid heeft gehad de vleugels van een zijner paleizen, op vriendelijk verzoek van den Engelschen gezant ten dienste te stellen van de belijders der Anglikaansche godsdienst. De *Times*, die altoos verder ziet dan een ander, en altoos datgene wat hij juist zien wil, vindt hierin een onwaardeerbaar blijk van welwillendheid jegens vreemde maar bevriende kerkgenootschappen.

— Naar luid van berigten uit Konstantinopel van den 19 is de Kapudan-Pacha afgezet en zijn Halet-Pacha en Achmet-Pacha tot ministers benoemd. De vloten waren de Zwarte zee nog niet binnen gezeild.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 30 December. De Hoogw. heer Bisschop van Munster heeft tot den Hoogw. Bisschop van Limburg een schrijven gerigt waarin de eerste zijne innige deelneming betuigt wegens de smaadvolle behandeling den laatsten aangedaan, ten gevolge der vervulling zijner herderlijken pligt; hem verder bij de vernieuwing des jaars hartelijk zijne heilwenschen brengende en hem de verzekering gevende daat vereend met zijne geestelijken en de geloovigen van zijn diocees door een vurig gebed aan den verderen strijd, die welligt in den loop van het aanstaande jaar te wachten is, in den geesten trouw deel te nemen.

— Paderborn, 24 December. Naar aanleiding van een bevel der hooge regering dd. 19 dezer maand, werd de verantwoordelijke redakteur van het *Westph. Kirchenbl.* F. Schöning, op den 21 dezer voor het politie-geregt gedagvaard, om eene ernstige vermaning te ontvangen betreffende de tot hiertoe gevolgde rigting van dat blad ter zake van de Badensche Kerk-quæstie, en wel met het oog op N. 48, waarin een art. »Advent in de 19e eeuw," in het bijvoegsel van N. 47, »artikel Baden" en in het bijvoegsel van N°. 49, »vervolging der katholieke Kerk in Baden;" met bedreigeng dat men strenge maatregelen jegens dat dagblad nemen zou. Tezelvertijd heeft de verantwoordelijke redakteur een proces-verbaal moeten onderteekenen, daarbij belovende, ter zake der Badensche aangelegenheden zooveel mogelijk een objektieven weg te volgen, en wanneer polemiek niet moet te vermijden zijn, alsdan tot geene verdere moeijelijkheden meer aanleiding te geven.

— Te Meintz is bij Kirchheim een werkje uitgekomen, getiteld: *das Recht der Kirche in Badensche Kirchenstreit*, dat overtuigend het regt der door den Aartsbisschop van Freiburg uitgesprokene exkommunikatie bewijst.

— De *Allg. Zeitung* geeft eene lijst der wegens het Badensche kerkkonflikt in regten betrokken nieuwsbladen, met name: het *Stuttgarter Deutsche Volksblatt*, de *Kölner Deutsche Volkshalle*, het *Mainzer Journal*, de *Pfälzer Zeitung*, de *Augsburger Postzeitung*, de *Munchener Volksbote*, het *Würzburger Katholische Sontagsblatt*, het *Rheinische Kirchenblatt* en de *Salzburger Correspondent*.

— Karlsruhe, 24 Dec. Op bevel van het Groothertogelijk staatsambt alhier is op het I en II deel van de *neuen Katholischen haus und Volksbibliothek* van Jos. Chowanetz, het door de politie gedaan beslag bevestigd en de vernietiging van dat werk bevolen. Een dergelijk bevel is uitgevaardigd door het groot hertogelijk ambt Staufen tegen een gedrukt geschrift dat het ontwerp van een smeekschrift tot den regent behelst.

— Stutgart, 24 Dec. Het standpunt der Katholieke vraag is steeds onveranderd hetzelfde, en men weet niets van eene verevening der aanhangige zaak; echter blijkt het dat de zaak in Wurtemberg zoo ver niet zal worden gedreven dan in Baden en de regering, gewaarschuwd door het gebeurde in dien naburigen staat, bezwaarlijk tot dergelijke geweldmaatregelen zal overgaan.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 31 December.

GETROUWD (29 Dec.): D. C. Sorber, wed. met G. C. Bosz.

BEVALLEN (28 Dec.): C. Beversen, geb. Deeman, Z. — (29 Dec.): J. A. C. von Hemert, geb. Schumer, D. — (30 Dec.): D. M. Jagman, geb. Dagneaux, D. - H. L. Buys, geb. Kryser, Z.

OVERLEDEN (26 Dec.): E. Ros, wed. D. Overdijk, 75 j. — (27 Dec.): M. Hollanders, geb. Calgren, $61\frac{1}{2}$ j.

Heden, 30 December, teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

	's avonds	8 ure	30	graden.
31 Dec.	's nachts (laagste stand)		28	»
	's morgens	8 ure	22	»
	's middags	12 »	33	»
	's namiddags	4 »	33	»

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

LONDEN, 28 Dec. Cons. kont. — a —; op tijd — a —; [illegible] 98 a 99; 1829/39 $98\frac{1}{2}$ a $99\frac{1}{2}$. 1852 $92\frac{1}{2}$ a $93\frac{1}{2}$; Den. 3 pc. [illegible]; 5 pc. 103 a 105; Ecuad. $4\frac{7}{8}$ a $5\frac{1}{8}$; Gren. $21\frac{1}{4}$ a $21\frac{3}{4}$; Uitgest. $7\frac{3}{4}$ a 8; Mexiko Nieuwe $23\frac{7}{8}$ a $24\frac{1}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. N. 68 a 70; Uitgest. 48 a 50; Rusl. 1822 5 pc. $111\frac{1}{2}$ a $112\frac{1}{2}$; (N.) $4\frac{1}{2}$ pc. 98 a $98\frac{1}{2}$; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. $42\frac{3}{4}$ a $43\frac{1}{4}$; 3 pc. — a —: Spanje 1 pc. $21\frac{3}{4}$ a 22; 3 pc. $46\frac{1}{4}$ a $46\frac{3}{4}$. Coup. cert. $4\frac{3}{4}$ a $5\frac{1}{4}$; Passive $4\frac{5}{8}$ a $4\frac{7}{8}$. Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. $64\frac{1}{4}$ a $64\frac{3}{4}$; id. 4 pc. $95\frac{1}{2}$ a 96; Venez. $30\frac{1}{2}$ a 31; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. f —.—; 3/m. —.—; Grieken 1824 — a —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	pCt.	30 Dec. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	31 Dec.	4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$	$61\frac{15}{16}$	$62\frac{1}{16}$ à	63	63
Dito Dito	3	$75\frac{1}{8}$	$75\frac{3}{8}$	$75\frac{1}{2}$	
Dito Dito	4	94	$93\frac{15}{16}$	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{1}{4}$
O. I. Leening 1844	4	94			
Amortis. Syndik.	$3\frac{1}{2}$	$93\frac{1}{4}$			
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$				
Haarlemmermeer	5				
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$				
» Holl. Spoorw.-M.		101			
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$				
België	$4\frac{1}{2}$				
Dito	$2\frac{1}{2}$				
Dito bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	$50\frac{5}{8}$	$50\frac{5}{8}$		
Frankrijk, Obligatiën	3	$68\frac{1}{4}$			
Spanje, Onbep. Stukken	1	$21\frac{7}{16}$	$21\frac{3}{8}$		
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.	3	$41\frac{5}{16}$	41	$41\frac{1}{16}$	$41\frac{1}{16}$
Coupon-Bewijzen		$5\frac{1}{8}$			
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3	$36\frac{15}{16}$	$37\frac{1}{16}$	$37\frac{3}{4}$	
Dito Uitgestelde		$15\frac{1}{2}$			
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	107	107		
Dito Dito 1828 en 1829	5	$105\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	97	$96\frac{3}{4}$		
Dito	$4\frac{1}{2}$	$94\frac{7}{8}$	$94\frac{7}{8}$		
Dito bij *Hope*	4	90			
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	89	$88\frac{3}{4}$		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Certifikaten te Hamburg	5	101			
Inschrijving in Assignat.	6	[illegible]	$70\frac{5}{8}$		
Certifikaten van dito	6	$70\frac{1}{2}$	$71\frac{1}{8}$		
Polen, Certifikaten	4	$82\frac{1}{2}$	$82\frac{1}{2}$		
Dito Aand. met Lot. fl. 300		$160\frac{1}{2}$			
Dito Dito fl. 500					
Oostenrijk, Metalliek	5	$76\frac{3}{4}$	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{5}{8}$	
Dito 1852	5				
Dito	$2\frac{1}{2}$				
Dito Nieuwe 1847	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{3}{4}$	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{9}{16}$	
Dito 1851 en 1852	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{3}{4}$	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{9}{16}$	
Dito Nieuwe	5	$92\frac{7}{8}$	$92\frac{5}{8}$	$92\frac{3}{4}$	
Dito Lett. B.	5	$92\frac{7}{8}$	$92\frac{5}{8}$	$92\frac{3}{4}$	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5				
Dito	4	67			
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito fl. 250		358			
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		$4\frac{1}{8}$			
Dito Orig.					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	5	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{1}{4}$		
Louisiana bij *Hope*	5				
Braziliën	5	$96\frac{5}{8}$			
Dito 1843	5				
Mexiko	3	$22\frac{1}{4}$			
Dito Onbepaalde		$22\frac{5}{16}$	$23\frac{1}{2}$	$23\frac{9}{16}$	
Peru	$4\frac{1}{2}$	$65\frac{5}{8}$	$65\frac{1}{4}$		
Grenada, à £ 100	$2\frac{1}{2}$	$20\frac{11}{16}$			
Dito Uitgestelde					
Ecuador à £ 100					
Venezuela, à £ 100	$3\frac{3}{4}$				
Dito Uitgestelde	$1\frac{1}{4}$				
Grieken; Bl. à £ 100	5				

Onze fondsenmarkt was heden hoogst kalm en zou in het geheel niets meldenswaardigs opgeleverd hebben, ware het niet dat onze Binnenl. fondsen door voortgezette kooporders voor geldbelegging wederom gestegen zijn.

NB. Gisteren waren Werk. Sch. abusief 1pCt. te laag genoteerd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Disconto 3 pCt.

Wisselkoers.

Plaats	Termijn	Koers	Plaats	Termijn	Koers
Parijs	2/m.	f $55\frac{3}{8}$	Livorno	2/m.	f $28\frac{3}{4}$
»	zigt	» $55\frac{7}{8}$	Napels		» $81\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1,85
»	½/m.	» $55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	» 30
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» $35\frac{3}{8}$
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» $98\frac{1}{4}$
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» $35\frac{5}{16}$
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» $35\frac{7}{16}$
Lissabon	»	» $40\frac{3}{4}$	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» $40\frac{3}{4}$	»	zigt	» 11.65
Genua	2/m.	» $45\frac{1}{2}$	Rotterdam	[illegible]	» $\frac{1}{8}$

HANDELSBERIGTEN.

Algemeen Overzigt van den Handel in het Jaar 1853.

KOFFIJ. In deze week zijn er afgedaan, behalve een aantal Ceelen onder de hand, ook nog 330 balen goed ordinair *Java* partikuliere aanvoer tot $32\frac{1}{2}$ cs., 2500 balen *Java* op Ceel ordinair tot goed ordinair tot $32\frac{1}{2}$ cs. en gisteren nog 2500 balen goed ordinair blank tot 33 cs.

AANVOER van 24 December tot 24 December.

		1851.	1852.	1853.
Amsterdam	N. H. M.	364,722 Bn.	543,734 Bn.	430,582 Bn.
	Partie.	45,482 »	28,205 »	26,696 »
Rotterdam	N. H. M.	328,802 »	378,506 »	259,123 »
	Partic.	36,297 »	5,942 »	25,682 »
Dordrecht		37,664 »	26,655 »	46,694 »
Middelburg		23,600 »	44,188 »	49,604 »
Schiedam		20,213 »	49,598 »	50,212 »
		856,480 Bn.	1,075,818 Bn.	938,608 Bn

VOORRAAD in de Nederlandsche Havens, 24 December.

	1851.	1852.	1853.
Nederl. Handelm.	256,784 Bn.	271,443 Bn.	172,705 Bn.
Op Ceelen	166,519 »	156,948 »	255,255 »
Particulier Java	400 »	1,000 »	10,700 »
In Entrepôt	48,000 »	27,500 »	33,500 »
	471,703 Bn.	456,891 Bn.	472,160 Bn.

VOORRAAD bij de N. H. M.		VERKOCHT door de N. H. M.	
24 Dec. 1846.	572,853 Bn.	Anno 1846.	697,778 Bn.
» » 1847.	446,028 »	» 1847.	1,028,644 »
» » 1848.	375,798 »	» 1848.	861,376 »
» » 1849.	308,253 »	» 1849.	902,232 »
» » 1850.	221,998 »	» 1850.	670,642 »
» » 1851.	256,785 »	» 1851.	739,229 »
» » 1852.	271,443 »	» 1852.	1,024,078 »
» » 1853.	172,705 »	» 1853.	945,602 »

THEE. De betere meening, dewelke er in het begin van het afgeloopen jaar bestond, heeft zich volkomen bevestigd. Zoowel voor spekulatie als voor konsumtie, heeft er een geregelde handel plaats gehad met oploopende prijzen, vooral in de ordinaire zwarte soorten, dewelke langzaam van 70 tot 85 cs., en van af tot in het begin dezer maand tot op 100 cs. zijn vooruitgegaan. De vooruitzigten blijven voor het vervolg gunstig, daar men verwachten kan, dat door de politieke toestand in China, de afvoeren van daar belangrijk minder zullen zijn, terwijl daarenboven, het aanstaande op nieuw verminderde konsumtie-regt in Engeland, geene teruggang, veel meer eene verdere betersohap in de prijzen doet verwachten. — De *Java Thee* heeft dit jaar wederom konstante prijzen in veiling bedongen, waaruit blijkt, dat het gebruik vrij algemeen wordt en men zich aan zijn eigenaardige smaak meer en meer begint te gewennen.

AANVOER.

	1848.	1849.	1850.	1851.	1852.	1853.
Amst.	7,000/4	9,100/4	12,300/4	5,000/4	7,700/4	11,400/4
Rott.	21,900/4	21,400/4	28,900/4	20,000/4	30,500/4	16,700/4
Tot. kist.	28,900/4	30,500/4	41,200/4	25,000/4	38,200/4	28,100/4

VOORRAAD in 1ste hand.

	1848.	1849.	1850.	1851.	1852.	1853.
Amst.	9,800/4	1,700/4	3,000/4	500/4	—/4	1,100/4
Rott.	10,000/4	7,700/4	8,600/4	3,300/4	3,700/4	2,300/4
Tot. kist.	19,900/4	9,400/4	12,500/4	3,800/4	3,700/4	3,400/4

SUIKER. *Ruwe.* Hiervan hebben de prijzen geene belangrijke verandering ondergaan en heeft zich de stand der markt grootendeels geregeld, naar den meerderen of minderen aanvoer van het oogenblik. — In de eerste maanden van het nu afgeloopen jaar bleven de aanvoeren beperkt, waardoor bij een matigen stand der prijzen en het vooruitzigt van eene kleine voorjaarsveiling der N. H. M., de spekulatiegeest werd opgewekt, hetgeen met de bestaande dadelijke behoefte eene prijsverbetering van f 3 à f $3\frac{1}{2}$ veroorzaakte, tot welker verhoogde koersen, de Maart-veiling der N. H. M. kontant geplaatst werd. — Sedert ondervonden de prijzen langzamerhand eene verlaging van cirka f 3, door de ruimere aanvoeren en den [illegible] soorten betroffen, maar herstelden zich later even zoo spoedig toen het bleek, dat de hoeveelheid *Java* Suiker, door de N. H. M. te veilen, belangrijk minder zoude bedragen dan in vorige jaren, waardoor de tegenwoordige waarde wederom ten naastenbij op het standpunt der Maart-veiling is teruggekomen. — De disponibele voorraad is zeer klein, terwijl onze fabrikanten, op enkele uitzonderingen na, niet ruim voorzien, waardoor men verwagten kan, dat de prijzen ook bij meer belangrijke aanvoeren, zich vooreerst op hun tegenwoordig standpunt zullen kunnen staande houden. — In de gewone vijf veilingen alhier en te Rotterdam, zijn door de N. H. M. ter markt gebragt 238,457 kranjangs *Java*, tegen 293,576 kr. in 1852. — Door partikulieren zijn alhier van *Java* aangevoerd 35,000 kranjangs tegen 49,500 kr. in 1852. — Van *Surinaamsch* was de aanvoer iets minder dan in het vorige jaar. De uitvoer daarvan heeft bestaan in 5500 vaten. — De totale invoer van *Ruwe Suiker* heeft bedragen 63 Millioen Ned. ℔, alzoo $3\frac{1}{2}$ Millioen Ned. ℔ meer dan in 1852, hoofdzakelijk veroorzaakt door grootere aanvoeren van *Brazil* en *Havana Suiker*.

	alhier.	te Rotterdam.
Uitgevoerd Zeewaarts	7,097,000 k°.	383,000 kilo
» langs de Rivieren	15,574,000 k°.	11,843,000 kilo

zijnde er zeewaarts ruim 5 Millioen kilo minder uitgevoerd, terwijl dezelve langs de rivieren cirka $2\frac{1}{2}$ Millioen k°. grooter is geweest dan in het voorgaande jaar. — *Geraffineerd.* De uitvoer bepaaldelijk in *Crushed* naar de havens van de Middellandsche Zee in de Levant was cirka 10 Mill. kilo minder dan in de beide vorige jaren, hetgeen aan de mindere produktie door de verkleinde werking der raffinaderijen in verband met de nieuw ingevoerde accijnswet, aan de meerdere bedrijvigheid der Belgische fabrieken en aan de afgenomen vraag voor de Levant tengevolge der politieke verwikkelingen in het Oosten is toe te schrijven. De prijzen hebben in den loop van het jaar weinig verandering ondergaan, alleen in den loop van den zomer heeft er een teruggang van cirka f 2 plaats gehad, dewelke zich later wederom volkomen herstelde en tot nu toe onveranderd is gebleven. — Op levering in het voorjaar bestaat er geene geregelde kooplust, waartoe nog slechts weinige verkoopers zich voordoen. — Over het algemeen schijnen de raffinadeurs op de bestaande prijzen met eenig voordeel te kunnen werken.

De UITVOER heeft alhier bedragen:

	1853.	1852.	
Melis Crushed	31,200,000 k°.	38,620,000 k°.	zeewaarts.
» in papier	10,271,000 »	10,376,000 »	
Kandij	739,000 »	609,700 »	
Basterden	271,600 »	504,289 »	
Melis gehakt	319,000 »	252,000 »	langs de rivieren.
» in papier	172,000 »	641,000 »	
Kandij	301,000 »	663,000 »	
Basterden	571 »	4,062 »	

(*Wordt vervolgd.*)

Advertentiën.

(3596) Heden beviel voorspoedig van een *ZOON*, MARIA ANNA VOLMARY, Echtgenoote van
AMSTERDAM, 30 Dec. 1853. H. S. VAN DIJK.

AANBESTEDING.

De Commissie en de Pastoor en Kerkmeesters der R. C. Gemeente van *Bleiswijk*, zijn voornemens den 11 Januarij 1854, des morgens ten 12 ure, in de Herberg DE ZWAAN, te *Bleiswijk*, aan te besteden:

HET MAKEN VAN EENE NIEUWE KERK EN PASTORIJ

voor genoemde gemeente, waarvan de Teekeningen en Bestekken van af den 2 Januarij in gezegde Herberg ter visie liggen. Ook zullen de Bestekken ter inzage liggen, te Rotterdam, in de Stads-Herberg, aan het Ponteveer en in het Nieuwe Rotterdamsche Koffijhuis; te Delft, bij HUYBERS, aan de Haagpoort; te 's Hage, in het Zuid-Hollandsche Koffijhuis; te Leyden, in de Gouden Leeuw; te Gouda, in het Herthuis. De beide bestekken zijn à 70 Cents verkrijgbaar bij den Boekhandelaar J. A. VAN BELLE, te Rotterdam. De aanwijzing in loco zal geschieden op Maandag den 9 Januarij, des morgens ten 11 ure, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij den Heer W. THIJSEN, te Rotterdam. (3594)

KENNISGEVING.

De ondergeteekende heeft de eer zijne Begunstigers te berigten, dat hij van af heden zijn domicilie van *'s Gravenhage* verplaatst heeft naar *Rotterdam*.

ROTTERDAM, 2 Januarij 1854.
B. M. SCHREIJER, *Architect*. Hoofdsteeg, Wijk 11, N°. 101. (3589)

Waarde Weldoeners! Uw liefderijde milde bijdragen aan geheime weldadigheid, heeft den R. C. Huisvader bemoedigd met hem het lot der **Wees** aan te trekken en wel die bij het verlies van zijn dierbare **Ouders** en van het gemis het R.C. Weeshuis daar ter plaatse, en naar een oord wierd heen gewezen, waar er aan een zedelijke als stoffelijhe opvoeding veel te wenschen overblijft. Dit heeft mij bewogen het ouderloos kind op te nemen en te verplegen; die taak rust bijna zes jaren op mij. Door den loop der zaken en tijdsomstandigheden, vind ik mij bezwaard te kunnen voortgaan in die verdere bezorging, zoo neem ik nederig de vrijheid, tot dat einde eens beleefdelijk uw liefdadigheid in te roepen, om God, die de vader der weezen is, zal wel beloonen ter zijner eere afgezonderd, de minste liefdegift en zal dankbaar ontvangen en in deze Courant vermeld worden.

Welwillend heeft zich tot de ontvangst bereid verklaard onder de letters V. H. W., de Heer C. VAN DIJK, Boekhandelaar, Lange Viesteeg te Utrecht.

P. S. Des verkiezende nader inlichting te bekomen, schriftelijk, zoo zal het bedoeld Weesjongentje, hetwelk 12 jaren oud is de eer hebben, eigenhandig te beantwoorden. (3595)

In den loop van het jaar 1853 zijn bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, de volgende Werken gedrukt en uitgegeven:

I.	**Wie was Maria Monk**, de zoogenaamde Zwarte Non? Derde Druk	*f* 0.25
II.	**De Geschiedenis onzes Vaderlands.** Openbare Brief aan de Heere J. J. VAN DER HORST, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.20
III.	**De Levens van Gods Lieve Heiligen**, voor elken dag van 't jaar; benevens **Oefeningen, Gebeden en enkele Hymnen**, door H. J. C. VAN NOUHUYS. 1e Deel. (Voor de maanden Januarij, Februarij en Maart.)	» 0.50
IV.	**Het Voorgeborgte** en andere Gedichten van J. A. ALBERDINGK THIJM. Roijaal 8°, gebonden in karton	» 1.60
V.	**Kruisliederen.** Een vijftal Dichtjens van ADRIANUS POIRTERS, Priester, van de Societeit der Jezuieten, op nieuw uigegeven door J. A. A. ALBERDINGK THIJM. In rood en zwart gedrukt	» 0.20
VI.	**De Kruisberg**, door J. VAN DEN VONDEL. Prijs 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
VII.	**Ecce Homo.** Geestelijk Gedicht, door denzelfden. Prijs 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
VIII.	**Hartebreker.** Een Kruislied van denzelfden, waarachter: **Gebed aan Jesus Christus**, door denzelfden. Te zamen 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
IX.	**Geertruida van Oosten.** Geschiedenis van een Delftsch Begijntjen, uit de XIVe eeuw, door J. A. ALBERDINGK THIJM. Met 2 platen van Dd. Dujardin, in 't formaat van de werken van Consciensce	» 0.50
X.	**Is 't hetzelfde wat men gelooft, zoo men maar braaf leeft?** Vijfde antwoord van Deodatus.	*f* 0.12½
XI.	**Trouw.** Een Huldegroet aan Zijne Majesteit Koning Willem den Derde, bij zijn bezoek van Amsterdam, in Grasmaand, 1853, door J. A. ALBERDINGK THIJM.	*f* 0.15
XII.	**De Katholieke Kerkregeling** in ons Vaderland, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.20
XIII.	**Woord van een eenvoudig Burgerman, aan zijne Landgenooten**, bij de tegenwoordige aangelegenheden.	» 0.20
YIV.	**Een Dorpspraatje** over de Bisschoppen	» 0.20
XV.	**Inlichtingen en Opmerkingen over het adres der Bisschoppelijke Klerezij**, aan Z. M. den Koning gedagteekend 14 April 1853. (1 Joann. II: 19.) Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door een R. C. Pastoor	» 0.25
XVI.	**De Levens van Gods Lieve Heiligen**, Tweede Deel. (Voor de maanden April, Mei en Junij.)	» 0.50
XVII.	**De Revolutionnaire Middelen der Antirevolutionnaire partij**, door V. L. V.	» 0.20
XVIII.	**Nieuwe Inlichtingen en Opmerkingen der Oud-Bisschoppelijke Klerezij** onder de Oude Staats-Kerk en later. Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door H. J. SONJEE, R. K. Pastoor te Noordwijk.	» 0.20
XIX.	**Zwart op Wit.** Dichtverscheidenheden, door Dr. J. NOLET DE BRAUWERE VAN STEELAND. Voorafgegaan door een Brief van J. A. ALBERDINGK THIJM aan den Schrijver	» 1.00
XX.	**En Woord over de Inquisitie.** Kanteekening op het jongste geschrift van Dr. FRUIN, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.30
XXI.	**Eenige Woorden** tot de Heeren Ameshoff, Dr. van Bell, van Berkum, Dr. Boon, Burgerhoudt, Dr. van Campen, Diehl, van Doesburgh, te Gempt, Denier van der Gon, Dr. Hofstede de Groot, van Hasselt, Hooijkaas Herderschee, Dr. van Herwerden, CHz., Kits van Heijningen, van der Hoeve, van Hoogstraten, Jans, Dr. Benninck Jansonius, Dr. de Jongh, Dr. Junius, de Keyser, Kindermann, Dr. Rutgers van der Loeff, Dr. Meijboom, Dr. Roldanus, Dr. Haverkorn van Rijsewijk, Sannes, Dr. Simons, Steenhoff, Swiers, Dr. Thoden van Velsen, U. W. Thoden van Velsen, Veldwijk. Na het lezen van hun Manifest aan de Evangelische Christenen.	» 0.20
XXII.	**Lettre à l'Auteur de la Brochure**, intitulée: Défense des Sociétés Sécrètes Protestantes dans les Pays-Bas	» 0.25
XXIII.	**Rosario.** Eene Spaansche Geschiedenis, door den schrijver van Lorenzo	» 0.40
XXIV.	**Een Lees en Gezangboekjen voor de Jeugd**, uitgegeven door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.50
XXV.	**Volks-Almanak voor Nederlandsche Katholieken**, in het jaar des Heeren 1854, bij-een-gebracht door Jos. ALB. ALBERDINGK THIJM en H. J. C. VAN NOUHUYS	» 0.40
XXVI.	**Lees-Museum voor Katholieken van alle standen**, 1e Jaargang (Nieuwe serie)	» 3.00

PRIJS-COURANT DER WIJNEN VAN J. B. L. PICENI.

BIJ HET ANKER EN DE FLESCH.

STERKEN DRANK, LIKEUREN, ENGELSCHE EN BEIJERSCHE BIEREN ENZ.

hieronder vermeld, te bekomen in den kelder op de hoek Kolk en N. Z. Voorburwal, N°. 47 en 364.

Lands- en Stads.Imposten, benevens de Flesschen zijn in de Prijzen begrepen.

ALLES TEGEN CONTANTE BETALING ZONDER KORTING.

ROODE BORDEAUX WIJNEN.

	Ank.	Flesch
* Medoc zonder lak	*f* 22	*f* 0.55
[illegible] „	- 24	- 0.60
[illegible] „	- 26	- 0.65
„ rood „	- 28	- 0.70
*St. Estèphe	- 32	- 0.80
St. Julien Côte Roti etc.	- 36	- 0.90
Lynch Pauillac et Labarde	- 40	- 1.00
*Pommier Agassac	- 44	- 1.10
Villeneuve de Cantemerle	- 44	- 1.10
Château des 3 Moulins etc.	- 50	- 1.25
Barton Langoa St. Julien	- 60	- 1.50
Château Laffitte	- 66	- 2.00
„ Cantenac	- 84	- 2.10
„ Margaux	- —	- 3.00
*WITTE BORDEAUX.	- 38	- 0.95
Ermitage	- 54	- 1.40
Cornas	- 40	- 1.00

BOURGOGNE WIJNEN.

	Ank.	Flesch
Beaune	*f* 50	*f* 1.25
Pomard.	- 68	- 1.70
Volnay.	- 72	. 1.80
Nuits	- 90	- 2.25

	Ank.	Flesch.
Chambertin	*f* —	*f* 2.60
Chabli blanc vieux.	- 44	- 1.10
*Witte Wijn A.	- 20	- 0.50
* „ „ B.	- 30	- 0.75
* „ Bergerac	- 44	- 1.10
*Witte Graves.	- 36	. 0.90
* „ Sauterne	- 36	- 0.90
* „ Musc. Frontignan	- 52	- 1 30
Champagne	- —	- 1 90
„ Mouss 1re qté	- —	- 2.10
„ qté Supe blanc	- —	- 2.2[illegible]
„ „ „ „	- —	- 2.50
* „ „ „ „	- —	- 3.00
*Port à Port vieux	- 60	- 1.50
* „ „ „	- 72	- 1.80
* „ „ „	- 84	- 2,10
*Xeres of sherry.	- 44	- 1.10
* „ „	- 50	- 1.25
*Tenerif.	- 40	- 1.00
*Madera A.	- 44	- 1.10
* „ B.	- 50	- 1.25
*Dry Madera C.	- 60	- 1.50
* „ „ D.	- 70	- 1.75
* „ „ [illegible]	- 84	- 2 10

	Ank.	Flesch.
*Spaansche Wijn	*f* 50	*f* 1.25
* „ „	- 60	- 1.50
*Malaga 1re qté	- 44	- 1.10
* „ „	- 50	- 1.25
* „ „	- 60	- 1.50
*Constantia.	- —	- 4.00
*Tintwijn	- —	- 4.00
KRUIDEWIJN.	- 36	- 0 90
Moselwijn	- 32	- 0.80
Bodenheimer Rhijnwijn	- 30	- 0.75
Laubenheimer „	- 30	- 0.75
* 1846 „	- 32	- 0 80
*Niersteiner „	- 36	- 0.90
*Rudesheimer Rhijnwijn	*f* 40	*f* 1.00
Scharlachberger „	- 40	- 1.00
Marcobrunr. en Hochheimr.	50	- 1.25
Liebfraumilch	- 60	- 1.50
Geisenheimer	- 60	- 1.50
Rauenthr. Bergwr.	- 84	- 2.10
Rudeshr. „	- 84	- 2.10
Johannesberger	- —	- 3.00
Steiberger Cabinetwijn	- —	- 4.00
*Cognac Brandewijn A.	- —	- 1.10
* „ „ B.	- —	- 1.25
* „ „ oude C.	- —	- 1 50

	Ank.	Flesch.
* „ „ heel oude D.	*f* —	*f* 2.25
*Witte Fransche Swijn A.	- —	- 0.70
* „ Barcelona „ B.	- —	- 0.80
* „ „ „ C.	- —	- 0.90
*Voorloop van „ of 3/5	—	- 1.50
*Armagnac „	- —	- 1.00
*Jamaica Rum en O. I. Arac	- —	- 1.10
*Sir. de Punsch van Rum	- —	- 1.15
* „ „ „ Arak	- —	- 1.25
* „ „ „ Rum	- —	- 1.35
* „ „ „ „	- —	- 1.45
*Slemp Siroop.	- —	- 1.40
*MEE	- —	- 0.30
*Limonade.	- —	- 0.90
*Extr. d'Absint Suisse	- —	- 1 65
*Kirschenwasser	- —	- 1.60
Sup. fijn Genua Olie	- —	- 0.90
Bordeaux Azijn	- —	- 0,30
Wijn Azijn	- —	- 0.20
*Beste Genever	- —	- 0.55
*Nieuwe Bessen	- —	- 0.65
*Citroenbitter	- —	- 0.65
*Maag Elixer beste kwalt.	- —	- 0.90
*Hallo Helva. (of gr. bitt.)	. —	- 0.70
Bisschop Essenz, 't flesje		0.30

ENGELSCHE BIEREN.

	Ank.	Flesch.
*Schotsch Ale.	*f* —	*f* 0.65
Brownstout en Lond. Port.	- —	- 0.60
BEIJERSCH BIER	- —	-
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	- —	- 0.15
Gember	- —	- 0.15

FIJNE FRANSCHE LIKEUREN.

*Double Anisette Rouge et Blanc, Curaçao, Persiko, Eau d'Or, Eau d'Argent, Parft Amour, Crème de Vanille, Cr. de Rose, Cr. de Noyaux, *f* 1.50.

Cr. de Kirsch, extra Lekker *f* 1.50 per Flesch.

DOUBLE LIKEUREN.

*Persico, Curaçao, Anisette, Framboisen, Peperment, Nagelen, Guldewater, etc. à *f* 1.10 per Flesch.

ORDINAIRE LIKEUREN.

*Witte en Roode Schillen, Anijs, Lawas, Carrewij, Borstwater à 75 cts. per Flesch. Cardemon à 80 en Bessensap à 35 cts. per Flesch.

BEMERKINGEN. Het bovenstaande alles verimpost en gebotteld op Flesschen zijnde, zoo kan het verlangde direkt *franco* aan huis bezorgd worden. Voor buiten Amsterdam zijn de Prijzen *f* 4 per anker minder, vrij aan boord. (De ledige Flesschen worden tegen 5 Cents en de halve Flesschen à 2½ Ct. per stuk in betaling aangenomen.) Per ankerop ½ Fl. met 5°/o verhooging. — De met * vermelden artikelen zijn ook bij enkele halve Flesschen voor de juiste helft verkrijgbaar.

NB. Alle verdere onkosten van Brievenporten, Vracht van Retourzendingen van Manden en Flesschen etc., komen ten laste van Committenten, welke tevens herinnerd worden dat de betaling à Contant geschieden moet, of dat de schippers etc. de gelden de eerstvolgende reis mede brengen, zoo het niet betaald is bij het ontvangen aan boord, hetwelk het verkieslijkst is.

PS. De Kelders zijn open van des morgens 7 tot des Avonds 11 uren. *Voor* en *na* dien tijd vervoege men zich aan het Woonhuis en Slijterij boven den kelder, N°. 47, alwaar de Prijscourant *gratis* te bekomen is.

(3236)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.